ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՔՆՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ
(բնագետների համար)

1. Փիլիսոփայության ծագումը և զարգացման հիմնական փուլերը:
2. Փիլիսոփայության առարկան. փիլիսոփայությունը որպես աշխարհայացքի ձև:
3. Աշխարհայացքի էությունը և տեսակները: Փիլիսոփայությունն աշխարհայացքի համակարգում. Փիլիսոփայություն և կրոն:
4. Փիլիսոփայության տեղը գիտությունների համակարգում: Փիլիսոփայության իմացաբանական-մեթոդաբանական գործառույթը:
5. Փիլիսոփայության հիմնական բաժինները, դրանց ընդհանուր բնութագիրը:
6. Պլատոնի օբյեկտիվ իդեալիզմը. ուսմունքը *Էյդոսների* մասին և դրա, իմացաբանական յուրահատկությունը (*վերհուշի* հայեցակարգը):
7. Արիստոտելի փիլիսոփայության ընդհանուր բնութագիրը: Պլատոնյան գաղափարների քննադատությունը և իմացության տեսությունը:
8. Դավիթ Անհաղթի նեոպլատոնական փիլիսոփայությունը:
9. Անանիա Շիրակացու բնագիտական փիլիսոփայությունը:
10. Ռացիոնալիզմի և էմպիրիզմի երկընտրանքը: Ֆ.Բեկոնի ինդուկտիվ մեթոդը և էմպիրիզմի հիմնավորումը:
11. Դեկարտի ռացիոնալիզմը: Կասկածի և ինտուիցիայի մեթոդաբանական նշանակությունը:
12. Կանտի իմացության տեսությունը: *Ինքնին իրի* ուսմունքը: Կանտյան Յթոոո-ին և բացարձակ ճմարիտ գիտելիքի հիմնախնդիրը:
13. Ֆրանսիական լուսավորչականության փիլիսոփայությունը որպես փիլիսոփայական մատերիալիզմի նոր մակարդակ: Լուսավորչականության հասարակական-իրավական իդեալները:
14. Գ.Հեգելի բացարձակ իդեալիզմը: Դիալեկտիկական մեթոդի էությունը:
15. Մարքսիզմի փիլիսոփայությունը. դիալեկտիկական մատերիալիզմի հիմնադրույթները:
16. XX դարի փիլիսոփայության հիմնական միտումները և ուղղությունները: Սցիենտիզմ և հակասցիենտիզմ:
17. Պոզիտիվիզմի և նեոպոզիտիվիզմի ընդհանուր բնութագիրը:
18. Հերմենևտիկական և ֆենոմենոլոգիական փիլիսոփայական ուղղությունները:
19. Կառուցվածքային կապ. մաս և ամբողջ, համակարգ և ամբողջ զույգ կատեգորիաները:
20. Պատճառականությունը և դետերմինիզմի սկզբունքը: Անհրաժեշտություն և պատահականություն, հնարավորություն և իրականություն, հավանականություն կատեգորիաները:
21. Տարածությունն ու ժամանակ. սուբստանցիոնալիզմ և ռելյացիոնիզմ:

22. Շարժման հիմնախնդիրը փիլիսոփայության համակարգում: Շարժում և զարգացում:
23. Գիտակցության հիմնահարցը: Գիտակցության կառուցվածքը:
24. Մտածողություն և լեզու: Լեզվի հաղորդակցական ֆունկցիան: Բնական և արհեստական լեզուներ:
25. Իրականության ճանաչման հնարավորության հիմնահարցը փիլիսոփայության մեջ:
26. Զգայական իմացությունը և դրա ձևերը: Սենսուալիզմի իմացաբանական հիմքերը:
27. Ռացիոնալ ճանաչողությունը և դրա ձևերը:
28. Ճշմարտության հիմնահարցը փիլիսոփայության մեջ: Ճշմարտության արիստոտելյան սահմանումը: Ճշմարտության օբյեկտիվությունը:
29. Բացարձակ և հարաբերական ճշմարտություն. դոգմատիզմ և ռելյատիվիզմ:
30. Պրակտիկան որպես ճշմարտության չափանիշ:
31. Գիտական ճանաչողության էմպիրիկ և տեսական եղանակները:
32. Գիտական ճանաչողության հիմնական մեթոդները:
33. Գիտական գիտելիքի էմպիրիկ և տեսական մակարդակները:
34. Գիտական տեսությունը որպես գիտելիքների համակարգ: Տեսության կառուցման աքսիոմատիկ մեթոդ:
35. Տեսական գիտելիքի աճը: Գիտական հեղափոխություն:
36. Գիտական գիտելիքի հիմնավորման պրոբլեմը: Փաստարկման էությունն ու տիպերը: Ապացուցում և հիմնավորում:
37. Մարդու ծագման հիմնահարցը. մարդը իբրև սոցիալականի և կենսաբանականի միասնություն (անթրոպոսոցիոգենեզ):
38. Քվարկների տեսությունը որպես ժամանակակից ատոմիզմ:
39. Աշխարհի տիեզերական մոդելները:
40. Զենոնի շարժման ապորիաների ժամանակակից լուծումները:
41. Աշխարհի անվերջության-վերջավորության Կանտի առաջին անտինոմիայի ժամանակակից գնահատականները:
42. Ռելյատիվիստական կոսմոլոգիայի փիլիսոփայական դժվարությունները:
43. Պատճառականության մեկնաբանությունը ժամանակակից քվանտային մեխանիկայում:
44. Պատճառական կապերի հայտնագործության և հաստատման ինդուկտիվ մեթոդները:
45. Գիտական հետազոտության օբյեկտը որպես համակարգ:
46. Շարժման խնդիրը ատոմում և ատոմային միջուկում:
47. Տարրական մասնիկների ներքին կառուցվածքի հիմնախնդիրը:
48. Էվոլյուցիոն տեսության ժամանակակից կարգավիճակը:
49. Կենդանի աշխարհի էվոլյուցիան որպես փաստ:
50. Ժամանակակից գենետիկայի փիլիսոփայական հարցադրումները:
51. Հիպոթեզների մեթոդը որպես բնագիտության համընդհանուր մեթոդ:
52. Ստեղծագործական մտածողությունը որպես ստանդարտների նորարական կիրառում:

53. Գիտական հանճար և տաղանդ:
54. Ինտուիցիա և «փայլատակում»:
55. Արհեստական ինտելեկտի փիլիսոփայական հարցեր:
56. Համակարգչային մոդելավորումը ժամանակակից գիտություններում:
57. Գիտության պարադոքսների լուծման եղանակները:
58. Ձևայնացման մեթոդը որպես մաթեմատիկայի հիմումքներում պարադոքսների վերացման ուղի:
59. Ձևայնացման մեթոդը և Գյոդելի թեորեմը:
60. Մետատրամաբանություն, մետատեսություն, մետափիլիսոփայություն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ասատրյան Մ.Վ., Փիլիսոփայության ներածություն (ուսումնական ձեռնարկ), Երևան, 2004 թ.
2. Շաքարյան Հր., Փիլիսոփայություն (ուսումնական ձեռնարկ), Երևան, Երևանի համալ-սարանի հրատարակչություն, 2005 թ.
3. Հակոբյան Ս.Մ., Փիլիսոփայության տեսություն և պատմություն, Երևան 2009 թ.
4. Հովհաննիսյան Հ.Օ., Հասարակական համակարգի զարգացման հիմնախնդիրները, «Նորա-վանք» գիտակրթական հիմնադրամ, Երևան, 2002 թ.:
5. Զաքարյան Ս., Փիլիսոփայության պատմություն, Երևան, *Նաիրի* հրատարակչություն, 2000 թ.
6. Միրումյան Կ., Անտիկ փիլիսոփայության ակնարկ, Երևան, Նոյան տապան, 1999 թ.
7. Фролов И. и др., Введение в философию: учебное пособие для вузов, М., 2007.
   Фролов И. Т. и др., Введение в философию, Учеб. пособие для вузов, 3-е изд., Москва 2003 г.
8. Օյզերման Տ.Ի., Փիլիսոփայության պատմության համառոտ ակնարկ, Երևան, 1976 թ.
9. Որակավորման քննության բնագիտության հարցաշարում ընդգրկված կարևորագույն հարց-երի հակիրճ նկարագրություն (դասախոս՝ փ.գ.դ., պրոֆեսոր Ռոբերտ Ջիջյան)
10. Փիլիսոփայության և տրամաբանության ամբիոնի բլոգ՝ https://chairoflogicphiloscult.wordpress.com

Հաստատված է ամբիոնի թիվ 7 նիստում (07.03.2023թ.)

Ամբիոնի վարիչ՝ Հ.Հովհաննիսյան